

GEEN 'VADER ARNT' IN HET MIDDELEEUWSE HANDEL

Ad Otten

In de Inventaris van het Archief van de Kommanderij Gemert bevindt zich een regest van een akte uit het jaar 1404 waarin gewag wordt gemaakt van een zekere "vader Arnt" die in genoemd jaar een erfelijke rente vermaakt zou hebben aan de "Onze Lieve Vrouwekapel van Handel".¹ Afgaande op de juistheid van het regest bevat deze oorkonde uit 1404 voor de geschiedenis van Handel zeer gewichtige informatie. Immers dit zou dan de oudste schriftelijke bron zijn waarin echt sprake is van een kapel. En voorts moet iedereen zich toch wel afvragen: Wie die persoon van "Vader Arnt" geweest kan zijn??

Na raadpleging van de in het Rijksarchief berustende akte bleek echter dat het in de inventaris gemaakte regest niet deugt. Er is helemaal geen sprake van een vader Arnt en evenmin van een kapel.....
Hierna volgt de letterlijke tekst van de gewraakte akte.

Transcriptie van de akte d.d. 11-8-1404:

Wi Kerstiaen van den Mortel, Johan Fissien, Dieric vanden Bleke, Ansem Goessens zoen, Johan van Espedonc, Henric Queden ende Lambrecht Pritefinne (?), scepenen in Ghemert tughen in desen openen brieve dat voir ons comen is Diric Herter diemen heit Voederarnt in sinen helen bedde

ende heeft gheloeft Onser Lyeve Vrouwen van Haenle enen auden vlemschen sjaers ersteleken te ghelden uyt enen placke beemds die ghelegghen is in gheen Polbemde metter eenre siden neven Johan Swevelde soene beemt was, dander side neven Willem Bartels erve, deen eynde aen die Rouspe, dander eynde aen des Heren ghemeint ende aenden Heren erve van Ghemert.

Dien auden vlemsghen hee(f)t Didric gheloeft voir hem ende voir sijn naecomelinge Onser Lyeve Vrouwen voirscreven of die hoir rente op boeren jaerlix te betalen altoes op sente Remeysdach uyt dien voirgenoemden onderpande ende dat onderpant hee(f)t Dyric Onser Lyeve Vrouwen voirscreven gheloeft goet ende wael te maken op hem ende op sijn goet. Alle arghelist uut ghesceiden. Beseghelt met onsen zieghel ons ghemeints scependomps van Ghemert aen desen brief gehanghen. Inden jare Ons Heren dusent vierhondert ende vier op Sente Remeysdach.

De volgens het regest van Brokken veronderstelde Dirk Herter "die men heet Vader Arnt" moet volgens bovenstaande transcriptie dus gelezen worden: Dirk Herter "die men heit Voederarnt". De achternaam Voederarnt of Voeyerarts komt men in Gemertse archiefstukken tot in het begin van de zestiende eeuw volop tegen, hetgeen betekent dat men de zo intrigerende persoon van "Vader Arnt van Handel" uit het begin van de vijftiende eeuw dus maar gauw moeten vergeten. De betreffende "persoon" blijkt niet meer te zijn dan een leesfout van archivaris Brokken.....

In de akte is verder niet "de kapel" genoemd zoals Brokken in diens regest suggereert, maar is sprake van "Onser Lyeve Vrouwen van Haenle". Ook al zal daarmee wel een kapel zijn bedoeld dan toch mag niet geschreven worden van een kapel.

NOOT:

1. Brokken en W.M. Lindemann, H.M., Inventaris van het Archief van de Duitse Orde te Gemert, 1249-1795, Rijksarchief in Noord-Brabant, Inventarisreeks nr.19, 1977, dl.I, hfdst.10, 2d, invnr.3.